

Список використаних джерел

1. Попова, С.М. Організація податкового контролю [Текст] : навч. практич. посіб. / С. М. Попова, В. Д. Понікаров, О. В. Кожушко – К.: “Центр учбової літератури”, 2013. – 290 с.
2. Річний звіт про виконання Зведеного бюджету станом на 01. 01. 2013 року [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua/>.
3. Прасолов : Рівень тіньової економіки в Україні у 2012 році [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.epravda.com.ua/news/2013/05/23/376252/>. – Заголовок з екрана (дата звернення 4.04.2014 р.).
4. Єреміца В. Податки у Бельгії: багатство роздають людям у формі добробуту і соціального захисту [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.radiosvoboda.org/content/article/25236430.html. – Заголовок з екрана (дата звернення 5.04.2014 р.).
5. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.rada.gov.ua. – Заголовок з екрана (дата звернення 5.04.2014 р.).
6. Про внесення змін до Податкового кодексу України що перегляду ставок деяких податків і зборів : Закон України : від 20.11.2012 р. № 5503-VI.



УДК 657

Шестакова Олена

аспірант

ДННУ «Академія фінансового управління»

м. Київ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

Анотація

У статті розглянуто сучасний стан нормативно-правового забезпечення та його вплив на поточний розвиток функції внутрішнього аудиту у державному секторі України. Досліджено основні проблеми, які наразі виникають у даному реформаційному процесі.

Ключові слова: внутрішній аудит, нормативне забезпечення, державний внутрішній фінансовий контроль.

Одним із основних аспектів ефективного функціонування Державного внутрішнього фінансового контролю (ДВФК) в Україні в цілому, та внутрішнього аудиту як одного з ключових його компонентів зокрема, є наявність чіткого, структурованого нормативно-правового забезпечення. Воно наочно ілюструє та підтверджує основні принципи побудови та функціонування будь-якої державної інституції, її місію, завдання, напрями діяльності, методи, процедури, звітність, тощо, визначає правила, яким повинні слідувати усі

зацікавлені сторони та формує фундамент для довготривалого, ефективного функціонування системи.

Враховуючи історичні особливості розвитку української економіки, про внутрішній аудит в державному секторі вперше «заговорили» у 2005 році у Концепції розвитку ДВФК на період до 2017 року. Однак, нормативно, дана функція була закріплена лише у новій редакції Бюджетного кодексу від 08.07.2010 року, як діяльність підрозділу внутрішнього аудиту в бюджетній установі, спрямована на удосконалення системи управління, запобігання фактам незаконного, неефективного та не результативного використання бюджетних коштів, виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності бюджетної установи та підвідомчих їй бюджетних установ, поліпшення внутрішнього контролю.

В рамках реалізації завдань та виконання поетапного плану заходів реформування системи ДВФК та внутрішнього аудиту зокрема, було прийнято ряд нормативних документів, які формують організаційну та методичну базу для проведення внутрішнього аудиту. Зокрема, Концепція розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2017 року», схвалена Розпорядженням КМУ №1601-р від 23.12.2009, Постанова КМУ № 1001 від 28 вересня 2011 року «Деякі питання утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади»; Стандарти внутрішнього аудиту, затверджені Наказом № 1247 від 04.10.2011; Кодекс етики працівників підрозділу внутрішнього аудиту, затверджений Наказом № 1217 від 29.09.2011.

Однак на практиці, даного набору нормативних актів не достатньо, що в свою чергу перешкоджає повноцінному розвитку функції внутрішнього аудиту та побудові внутрішнього контролю європейського зразка. Багато експертів відмічають недосконалість ряду уже прийнятих нормативних актів з точки зору їх практичного застосування [1]. В таких умовах та зважаючи на європейські орієнтири в геополітичному курсі України, особливої актуальності набуває врахування досвіду країн ЄС в формуванні належної нормативно-правової бази у сфері внутрішнього аудиту в державному секторі України.

Відповідно до розділу V концепції розвитку ДВФК одним із стратегічних напрямів для України є перейняття досвіду країн – кандидатів у члени ЄС: Хорватії, Македонії, Туреччини, Ісландії [2]. Виходячи з проаналізованого досвіду даних країн [3,4], важливо відмітити наступні моменти, які будуть корисними при реформуванні системи державного внутрішнього фінансового контролю в Україні.

По перше, нормативно-правову базу слід розробити у відповідності до чітко затвердженої організаційної структури у системі задіяних державних органів. Вона повинна ніби «нанизуватися» на сформований каркас державного апарату у питаннях внутрішнього фінансового контролю та аудиту. Адже без чіткого розподілу повноважень, відповідальності посадовців, задіяних у контролі та аудиті не можливо на рівні нормативного забезпечення коректно описати здійснення всіх відповідних процесів та процедур. Без достатньої наглядності та

зрозумілості організаційної структури з внутрішнього контролю та аудиту використання навіть досить якісних законів та нормативних актів буде хаотичним.

Другий момент, стосується безпосереднього визначення законів та інших нормативних актів, їх ієрархічної залежності, форми подачі та користувачів інформації. Для України в умовах перейняття моделі трьох елементів P1fC [5], закріпленої в Концепції розвитку ДВФК, важливо для їх якісного функціонування забезпечити відповідне нормативне підґрунтя, яке поділятиметься на першочергове, другорядне, рекомендоване тощо. Найбільш повною та грамотно структурованою, на наш погляд є нормативна база як по внутрішньому контролю так і по аудиту у Туреччині та Хорватії. Саме їх моделі можуть служити якісним прикладом для України.

Зважаючи на європейський досвід для України, поряд із уже прийнятими документами на наш погляд актуальним залишається прийняття закону, який би регламентував питання ДВФК загалом та внутрішнього аудиту зокрема; положення (хартії) про внутрішній аудит в установах, де діє підрозділ внутрішнього аудиту; порядку звітування про діяльність підрозділів внутрішнього аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади; положення, яке б унормувало питання навчання та сертифікації внутрішніх аудиторів; повного комплексу навчально-методичної літератури; практичних рекомендацій щодо проведення внутрішнього аудиту тощо. На разі, лише розроблена проміжна форма звіту, на підставі якої підрозділи внутрішнього аудиту відзвітували Держфінінспекції про результати діяльності, та підготовлена навчальна методологія з організації внутрішнього контролю, проведення внутрішнього аудиту та внутрішніх і зовнішніх оцінок якості внутрішнього аудиту.

Важливо також зазначити, що внутрішній аудит нерозривно пов'язаний із внутрішнім контролем, виконуючи функцію його оцінки. Тому, не менш важливим є розробка відповідних нормативних актів, направлених на регулювання внутрішнього контролю в установі. На поточний момент, у сфері методології із внутрішнього контролю прийнятими є лише Методичні рекомендації з організації внутрішнього контролю, затверджені наказом № 995 від 14.09.2012 року.

Стосовно уже прийнятої нормативно-правової бази, поділяємо думку Марини Бариніної щодо потреби в унормуванні порядку взаємодії правоохоронних органів з підрозділами внутрішнього аудиту; внесення змін до нормативно-правових актів у сфері внутрішнього аудиту в частині вилучення норм щодо погодження Держфінінспекцією планів роботи підрозділів внутрішнього аудиту та освітніх вимог для працівників підрозділу внутрішнього аудиту, а також зниження вимог щодо їх стажу роботи на державній службі [1]. Також, важливо затвердити порядок організації внутрішнього контролю, який буде обов'язковим для застосування усіма органами державної влади та порядок проведення оцінки якості внутрішнього аудиту, в якому мають будуть визначенні критерії здійснення такої оцінки.

Особливо важливо розширити сферу дії Постанови № 1001. Зокрема, утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого

аудиту передбачити не лише в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, але й у всіх державних органах влади в Україні.

Враховуючи прямо пропорційну залежність між ефективністю внутрішнього аудиту та рівнем професійної компетентності внутрішніх аудиторів, вважаємо за доцільне якомога швидше унормувати порядок навчання внутрішніх аудиторів та перейняти міжнародну практику проведення сертифікації. На разі даному питанню не приділено достатньої уваги, а в умовах жорсткої економії бюджетних коштів проведення навчання в достатній кількості та впровадження сертифікації буде не можливим, адже дані процеси потребують додаткових витрат.

Узагальнюючи все вище сказане, можемо дійти висновку, що на разі нормативно-правова база з внутрішнього аудиту не повністю охоплює всі аспекти, необхідні для ефективного здійснення даної функції та потребує як удосконалення уже існуючих актів так і прийняття нових нормативних документів, які сприятимуть повноцінній реалізації завдань з внутрішнього аудиту так і внутрішнього контролю в державних органах України.

Список використаних джерел

1. Інформація про хід реформування ДВФК: Річні підсумки діяльності підрозділів внутрішнього аудиту та визначення перспектив розвитку внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту на наступні періоди. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/102423>.
2. Розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2017 року» від 23.12.2009 №1601-р // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>.
3. Нормативна база по фінансовому контролю у Туреччині [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.bumko.gov.tr.
4. Нормативна база по фінансовому контролю у Хорватії [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.mfin.hr>.
5. Welcome to the world of PIFC, European Commission, 2006 - [Електронний ресурс]. Режим доступу - http://ec.europa.eu/budget/library/biblio/documents/control/brochure_pifc_en.pdf.

